

πού τη θεωρούσε καλύτερη, θέλησε να φύγει.

Μά όταν υπέβαλε στο μεγάλο δούκα την παραίτησή του και θέλησε να φύγει, τον έκλεισαν απλούς στατη φυλακή!... Οί υπηρέτες, εκείνη την εποχή, δέν ήσαν κύριοι του έαυτού των. Καί ο Μπάχ, τόν όποιο άποκαλούν σήμερα Διδάσκαλο των Διδασκάλων, δέν ήταν τίποτε άλλο παρά ένας υπηρέτης του μεγάλου δουκός. Η ίδια δυσάρεστη περιπέτεια συνέβη άργότερα και σ' έναν άλλο μεγαλοφυά μουσουργό, τόν Μότσαρτ, όταν θέλησε να εγκαταλείψη τόν άρχιεπίσκοπο του Σάλτσμπουργκ. Όταν ο Μότσαρτ θέλησε να φύγει από τη θέσι που είχε στον κληρικό αυτό, αναγκάστηκε να δεχτή να τόν κλωστήση ο έπίσκοπος μπρός σε όλους τούς υπηρέτες του, για να πούν ότι τόν έδιωξε... Όσο για τόν Μπάχ, αυτός, άφου έμεινε άρκετές μέρες στη φυλακή, μπόρεσε τέλος να φύγει από τη Βαϊμάρη.

Έτσι συμπεριφερόντουσαν τότε οί πρίγκηπες προς τούς καλλιτέχνες, για τούς όποιους τσακωνόντουσαν ο ένας με τόν άλλο ποιός να τούς πρωτοπάρη. Όταν ένας καλλιτέχνης έφευγε από τόν ένα πρίγκηπα για να πάη στον άλλο, ήταν υποχρεωμένος να δεχθή προηγουμένως να ξεθυμάνουν επάνω του όλα τ' ά νεύρα του πρώτου κυρίου του.

Φεύγοντας από τη Βαϊμάρη, ο Μπάχ έγινε μουσικός της Αυλής του πρίγκηπος του Άνχαλτ. Εκεί, καθώς είχε λίγη εργασία, συνέθεσε τ' ά περισσότερα από τ' ά αριστουργήματά του. Κατά τη διάρκεια της διαμονής του στο Άνχαλτ, ο μεγαλοφυής συνθέτης δοκίμασε τη μεγαλειότερη πίκρα της ζωής του. Κάποτε, που είχε συνοδεύσει τόν πρίγκηπά του σ' ένα ταξίδι, ξαναγαυρίζοντας στο σπίτι του τόν θρήκε άδειανό ή γυναίκα του είχε πεθάνει.

Ο Μπάχ είχε περάσει πειά τότε τ' ά σαράντα. Όταν συνήλθε κάπως από τόν πόνο του, κατάλαβε πώς ήταν πειά καιρός να ζητήση μία θέσι, πιό μόνιμη και σε μία πολιτεία μεγαλειότερη. Δέν άργησε λοιπόν να θρη στή Λειψία μία θέσι, στην όποια κι' έμεινε μέχρι τού θανάτου του. Έγινε κοσμητήρ στην Σχολή του Άγίου Θωμά, ένα είδος ιερατικού εκπαιδευτηρίου, όπου ή μουσική κατείχε μεγάλη θέσι. Ώφειλε, μαζύ με τούς μαθητές τούς όποιους έσπούδαζε, να εξασφαλίζη την έκτέλεσι των ύμνων της λουθηρανικής λειτουργίας στις τέσσερες εκκλησίες της πόλεως. Διεύθυνε μάλιστα συχνά και τ' ά κονσέρτα του Πανεπιστημίου, όλα δέ τ' ά έργα που παιζόντουσαν σ' αυτά ήσαν δικά του και τ' ά έγραφε τότε... Έτσι, εκείνη την εποχή, έγραψε και τ' ά άφθαστα «Πάθη» τ' ά.

Ο Μπάχ έγραφε εκείνη την εποχή 250 έργα ετησίως, τ' ά όποια, άφου παιζόντουσαν μία φορά, φυλαγόντουσαν κατόπιν σ' ένα συρτάρι, χωρίς να γίνεται ποτέ λόγος γ' αυτά. Τί παραγωγή μοναδική μέσα στην ιστορία της τέχνης!

Δυστυχώς όμως τ' ά περισσότερα από τ' ά έργα αυτά γάθησαν μετά τόν θάνατό του. Έπί πλέον, κατά τη διάρκεια της ζωής του, ή φήμη του δέν ήταν και τόσο μεγάλη. Στη Λειψία, όπως και στις άλλες πόλεις στις όποιες έμεινε, έζησε μέσα στις φιλονεικίες. Δέν έκανε σχεδόν άλλο παρά να μαλλώνη όλη την ημέρα και να φωνάζη.

Μά έτσι ήταν ο χαρακτήρας του, υίαιος και άπότομος. Μία μέρα, στην έκτέλεσι κάποιου έργου του, βλέποντας ότι κάποιος μουσικός δέν έπαιζε καλά, έβγαλε την περρούκα του και τού την πέταξε κατακέφαλα, φωνάζοντάς του: — Θά ήταν καλύτερα να π' άς να γίνης σαπουνάς, κτήνος!

Ο Μπάχ τυφλός παίζει έκκλησιαστικά όργανα.

Διαρκώς θρισκόταν σ' άντιγωνίες με τούς άνωτέρους του ιεραρχικώς και ήξερε πάντα να τούς άντικρούη καλά και σταθερά. Μερικοί ώστόσο — πολύ λίγοι όμως — καταλάβαιναν τη μεγαλοφυία του και τόν θαύμαζαν. Μά ήταν πολύ περίεργος ο τρόπος με τόν όποιον εξέφραζαν τόν θαυμασμό τους. Θεωρούσαν καθήκον τους να τόν διατυπώσουν λατινικά. Έτσι, ένας άπ' αυτούς, ο καθηγητής Γκέσνερ, γράφει κάπου λατινικά, πώς «όταν ο Μπάχ παίζη μουσική, κλείνει μέσα του τόν Όρφέα και τόν Άρίωνα έκασό φορές»!

Έτσι έζησε ο Μπάχ είκοσιεφτά χρόνια στην Λειψία, άφωσιωμένος στην εργασία του, τίμιος και στοργικός προς εκείνους που άγάπησε.

Πέθανε στις 26 Ιουλίου 1750, σε ηλικία 65 έτών, άφου προηγουμένως, λίγο καιρό πρό τού θανάτου του, είχε χάσει τόν φως του κ' είχε γίνει τυφλός.

Διατήρησε όμως

καθ' ης τελευταίας του στιγμής τόσο καθαρή τη διανοητική του διαύγεια, ώστε επάνω στην έπιθανάτιο κλίση του, συνέθεσε ένα «χορικό για όργκ», σαν μία συγκινητική και υπερτάτη έκδήλωσι της μεγαλοφυίας του, στην όποια καθρεφτιζόταν μία άγνή ψυχή.

Τόν έθαψαν σ' ένα κοιμητήριο, πάνω άπ' τόν όποιο έφτιαξαν άργότερα ένα δρόμο. Έβγαλαν τότε τ' ά κόκκαλα που ήσαν θαμμένα σ' αυτό. Μά ποι' άπ' όλα ήσαν τάχα τού Μπάχ; Δέν μπόρεσαν να τ' ά ξεχωρίσουν και φαίνεται πώς έντελώς στην τύχη ξεχώρισαν ένα σκελετό κ' έπαν πώς ανήκε στο μεγάλο συνθέτη.

Άντι κάθε άλλου έπικηδείου λόγου, ή δημοτικές άρχές της Λειψίας δέν μπόρεσαν να θρουν παρά μόνο αυτά τ' ά λόγια: «Ο Μπάχ υπήρξε ίσως ένας μεγάλος μουσικός, μά ήταν κακός παιδαγωγός».

Ο Μπάχ, πεθαίνοντας, άφησε στη δυστυχία όσα άπό τ' ά παιδιά του έζούσαν. Μία άπ' τις κόρες του που επέζησε έξηντα χρόνια ύστερ' άπ' αυτόν, θρισκόταν κυριολεκτικώς σε άπόγνωσι άπ' τη φτώχεια, όταν μερικοί πονετικοί άνθρωποι συλλογίστηκαν να την βοηθήσουν. Μεταξύ εκείνων που θέλησαν να επανορθώσουν την κοινωνική αυτή άδικία με έράνους, πρώτος ήταν ο Μπετόβεν.

Ο Ριχάρδος Βάγνερ, που γνώρισε κι' αυτός τη δυστυχία, μά και τόν θρίαμβο, έλεγε κάποτε στις κακές ημέρες του:!

«Δέν μπορώ να ζήσω με μία μέτρια θέσι μουσικοδιδασκάλου, όπως ο Μπάχ. Ο κόσμος μου χρωστάει αυτά, των όποιων έχω άνάγκη, γιατί έγώ προετοιμάζω την άγαλλίασι έκ' άτομμυρίων ψυχών».

Ο Μπάχ δέν είχε τόση φιλοδοξία. Άρκέστηκε, όσο ζούσε, σε μία άθλια θέσι. Μά αυτό δέν τόν έμπόδισε να δημιουργήση κι' αυτός ένα έργο που έφερε την άγαλλίασι σ' έκ' άτομμύρια ανθρωπίνων ψυχών.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Ο ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΗΤΟΥ

Ο έφευρέτης τού διαβήτου (του χρησιμωτάτου αυτού γεωμετρικού όργάνου) ήταν Κινέζος. Λεγόταν Τσού-Κούγκ, έζησε πρό τριών χιλιάδων περίπου έτών, κι' έθεωρείτο ως ο καλύτερος μαθηματικός της Κίνας. Είχε επίσης κι' ένα άλλο χάρισμα, άν μπορη βέβαια να όνομασθη χάρισμα, σπανιώτατο σε άνθρώπους: Είχε δηλαδή την κλειδώσι τού δεξιού χεριού του, μεταξύ παλάμης και καρπού, τόσο εύλύγιστη, ώστε μπορούσε να περιστρέφη την παλάμη του τρεις και τέσσερες φορές συνέχεια!

Ο Μπάχ έμπνεόμενος

Ο Μπάχ πλανόδιος μουσικός